

ОЦІНКА БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Капустіна А. – ст. 4 курсу, гр. Фвн – 42

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н. В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Посилення уваги до проблем бюджетної безпеки в Україні обумовлено динамікою суспільних процесів як у глобальному, так і в національному вимірах, а також зміною концептуальних підходів до поняття безпеки.

Дослідженню питань економічної та бюджетної безпеки держави присвячено напрацювання як вітчизняних так і зарубіжних вчених, зокрема: О. Барановського, С. Васильчика, О. Власюка, В. Гейця, М. Єрмошенка, О. Журавки, Б. Кваснюка, В. Ліпкана, Г. Ложкіна, С. Мошенського, Л. Нечипорука, Г. Дж. Шиназі, С. Ланау та ін.

Для вирішення окресленого кола питань на основі узагальнення світового наукового та практичного досвіду щодо специфічних особливостей діяльності різноманітних суб'єктів та попереднього дослідження проведемо оцінку бюджетної безпеки України.

За дослідженнями О. Я. Колісника, бюджетна безпека як важливий фактор соціально-економічного розвитку держави виступає своєрідним індикатором і критерієм ефективності її бюджетної політики та організації бюджетного процесу. З економічної точки

зору бюджетна безпека виражає здатність держави за допомогою бюджету виконувати властиві їй функції та завдання, а також задовольняти потреби платників податків та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням індивідуальних, корпоративних та суспільних інтересів. Відтак, забезпечення бюджетної безпеки держави перебуває серед ключових завдань при реалізації її стратегічних соціально-економічних пріоритетів [1].

В сьогоденних умовах розвитку перед державою стоїть завдання забезпечення збалансованості та стабільності бюджету держави щодо несприятливих зовнішніх впливів, налагодження ефективного управління грошовими потоками країни, створення ефективної бюджетної та грошово-кредитної політики, а також довгострокової бюджетної стійкості і стабільності.

Для оцінки бюджетної безпеки України використовуються Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, які дають можливість розрахувати зазначені в методиці індикатори та порівняти їх з нормативними значеннями [2].

Таблиця 1

Аналіз індикаторів бюджетної безпеки з 2011 по 2015 рр.

Рік	Відношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП, %	Дефіцит/профіцит бюджетних та позабюджетних фондів сектора загальнодержавно-го управління, % до ВВП	Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, %	Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету, %
2011	-1,81	-0,99	30,61	21,86
2012	-3,78	-0,69	31,56	26,67
2013	-4,45	-0,45	30,43	33,04
2014	-4,98	-1,02	29,11	47,27
2015				
Граничне значення	Не більше 3	Не більше 5	Не більше 30	Не більше 16

Від'ємна динаміка рівня бюджетної безпеки України за останні роки свідчить про вкрай недбалу політику фінансової безпеки. Насправді, ситуація у бюджетній безпеці є набагато гіршою, ніж показують розрахунки за офіційними індикаторами. Серед індикаторів бюджетної безпеки не враховані обсяги прихованого відтоку капіталу з України, корупційний податок з усіх видів економічної діяльності та фінансові зловживання з тендерних закупівель, які не публікуються офіційною статистикою. Згідно таблиці 1, аналізований період характеризується ситуацією, коли більшість показників, що можуть відображати рівень бюджетної безпеки, перебували як у безпечній так і небезпечній зоні. Проте вже у 2013 р. внаслідок посилення економічної, політичної та фінансової кризи ситуація значно погіршується. Після нетривалого покращення у 2011 році (відношення дефіциту держбюджету до ВВП становило -1,8%) значення цього показника у 2014 році знову вийшло за

граничнодопустимі межі і становило -4,98%. У небезпечній зоні також перебувають відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету. Суттєвим чинником, що породжує проблеми в сфері державних фінансів і здійснює вплив на бюджетну безпеку, є значне накопичення суми державного боргу. Державний борг можна розглядати з двох позицій: з одного боку, державне запозичення сприяє економічному зростанню країни, а з іншого – борг збільшує навантаження на державний бюджет.

Отже, індикатори бюджетної безпеки не збігаються з граничним значенням індикаторів. Тому сьогодні постає надзвичайно важливе питання – забезпечення бюджетної безпеки України, що є одним з найважливіших національних пріоритетів. Забезпечення бюджетної безпеки є гарантом державної незалежності України, умовою її прогресивного економічного розвитку і зростання добробуту громадян.

Література:

1. Колісник О.Я. Бюджетна безпека у забезпеченні стратегії соціально- економічного розвитку держави: автореф. дис. ... к-та екон. наук: 08.00.08 / О.Я. Колісник; Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль, 2009. – 22 с.
2. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» від 9 жовтня 2013 року N 1277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm